

МАКТАБГАЧА ТА'ЛИМ TASHKILOTIDA EKOLOGIK TARBIYA VA UNING BOLA HAYOTIDA AHAMIYATI

Toshkent shahar Yangiheyot tumani

48-sonli Maktabgacha ta'lim

tashkiloti tarbiyachi

G'afurova Barno Saburovna

Annotatsiya: Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida ekologik tarbiya bolalarning ruhiy, jismoniy va ijtimoiy rivojlanishini ta'minlashda muhim ahamiyatga ega. Bugungi kunda, insoniyat ekologik muammolar bilan yuzma-yuz kelmoqda. Shuning uchun, bolalarga atrof-muhitni, tabiatni va uning muhimligini tushuntirish, ekologik tarbiyani berish juda muhimdir. Ekologik tarbiya, bolalarga nafaqat tabiatni sevishni, balki uni himoya qilishni ham o'rgatadi. Bu jarayon, bolalarning shaxsiyatini rivojlantirishga, ularni faol va mas'uliyatli fuqarolar sifatida tarbiyalashga yordam beradi.

Kalit so'zlar: maktabgacha ta'lim tashkiloti, ekologik tarbiya, bolalar, mantiqiy fikrlash, ekologik muammolar, ijtimoiy ko'nikmalar, bilim, tabiat.

Аннотация: Экологическое образование в дошкольных образовательных организациях имеет большое значение в обеспечении духовного, физического и социального развития детей. Сегодня человечество столкнулось с экологическими проблемами. Поэтому очень важно объяснять детям окружающую среду, природу и ее значение, осуществлять экологическое образование. Экологическое образование учит детей не только любить природу, но и беречь ее. Этот процесс способствует развитию личности детей, воспитанию их как активных и ответственных граждан.

Ключевые слова: дошкольная образовательная организация, экологическое образование, дети, логическое мышление, экологические проблемы, социальные навыки, знания, природа.

Abstract: Environmental education in preschool educational organizations is of great importance in ensuring the spiritual, physical and social development of children. Today, humanity is faced with environmental problems. Therefore, it is very important to explain to children the environment, nature and its importance, to provide environmental education. Environmental education teaches children not only to love nature, but also to protect it. This process helps to develop the personality of children, to educate them as active and responsible citizens.

Keywords: preschool educational organization, environmental education, children, logical thinking, environmental problems, social skills, knowledge, nature.

KIRISH

Maktabgacha ta'lim davrida bolalar, atrof-muhit va tabiat haqida ko'plab ma'lumotlarga ega bo'lishadi. Ular o'zlarining hissiyotlari, fikrlari va tushunchalari bilan tabiatni o'rganadilar. Bu davrda bolalar, tabiatni sevis, uning go'zalligini qadrlash va uni himoya qilishni o'rganadilar. Ekologik tarbiya, bolalarga o'z atrofidagi dunyoni tushunishga yordam beradi. Ular, o'zlari uchun qulay va xavfsiz muhit yaratish uchun mas'uliyatni his qilishadi. Ekologik tarbiya, bolalarga tabiat bilan bevosita muloqot qilish imkonini beradi.

ASOSIY QISM

Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida o'tkaziladigan ekologik tadbirlar, ekskursiyalar va tabiatga sayohatlar bolalarning tabiatni o'rganishlariga yordam beradi. Ushbu tadbirlar orqali bolalar, o'z ko'zlari bilan tabiatning go'zalligini ko'rishadi, hayvonlar va o'simliklar haqida ko'proq ma'lumotga ega bo'lishadi. Bu jarayon, bolalarning tabiatga nisbatan qiziqishini oshiradi va ularni ekologik mas'uliyatli shaxslar sifatida tarbiyalashga yordam beradi. Bolalar, ekologik tarbiya orqali

tabiatning muhimligini tushunishadi. Ular, suv, havo, yer va boshqa tabiiy resurslarning cheklanganligini anglab etadilar. Bu esa ularni resurslarni tejashga, atrof-muhitni muhofaza qilishga va ekologik muammolarni hal qilishga undaydi. Ekologik tarbiya, bolalarga o'z atrofidagi muhitni yaxshilash uchun faol bo'lishni o'rgatadi. Ular, kichik yoshidan boshlab, o'zlarining harakatlari bilan atrof-muhitga ta'sir ko'rsatishlarini anglab etadilar.[1]

Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida ekologik tarbiya, bolalarning ijodiy fikrlash qobiliyatini rivojlantiradi. Ular, tabiatda yuz berayotgan jarayonlarni kuzatish, hayvonlar va o'simliklar bilan tajriba o'tkazish orqali o'z fikrlarini ifodalashni o'rganadilar. Bu jarayon, bolalarning mantiqiy fikrlash qobiliyatini oshiradi va ularni muammolarni hal qilishga tayyorlaydi. Ekologik tarbiya, bolalarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishga yordam beradi, chunki ular tabiatni o'rganish jarayonida yangi g'oyalar va yechimlar topadilar. Bolalar, ekologik tarbiya orqali bir-birlari bilan hamkorlik qilishni o'rganadilar. Ular, guruh bo'lib ishlash, bir-birlariga yordam berish va birgalikda muammolarni hal qilishni o'rganadilar. Bu jarayon, bolalarning ijtimoiy ko'nikmalarini rivojlantiradi va ularni jamoada ishlashga tayyorlaydi. Ekologik tarbiya, bolalarga o'zaro hurmat, hamkorlik va mas'uliyatni his qilishni o'rgatadi. Bu esa ularni kelajakda faol va mas'uliyatli fuqarolar sifatida tarbiyalashda muhim ahamiyatga ega.[2]

Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida ekologik tarbiya, bolalarning sog'lom turmush tarzini shakllantiradi. Ular, tabiat bilan bevosita muloqot qilish orqali jismoniy faollikni oshiradilar. Tabiatda vaqt o'tkazish, bolalarning jismoniy rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Ekologik tarbiya, bolalarga sog'lom ovqatlanish, toza havo va suvning ahamiyatini tushuntiradi. Bu esa ularni sog'lom hayot tarzini tanlashga undaydi. Bolalar, ekologik tarbiya orqali o'zlarining shaxsiy mas'uliyatlarini anglaydilar. Ular, atrof-muhitni himoya qilish va uni saqlab qolish mas'uliyatini his qilishadi. Bu jarayon, bolalarning o'z-o'zini tarbiyalash qobiliyatini rivojlantiradi. Ekologik tarbiya, bolalarga

o'z harakatlari va qarorlari uchun mas'uliyatni his qilishni o'rgatadi. Ular, o'zlarining atrof-muhitga ta'sirini anglab etib, ijobiy o'zgarishlar qilishga harakat qilishadi.[3]

Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida ekologik tarbiya, bolalarning kelajakdagi hayotlariga ham ta'sir qiladi. Ular, tabiatni sevish va uni himoya qilishni o'rganish orqali, kelajakda ekologik masalalarga e'tibor beradigan shaxslar bo'lib yetishadilar. Ekologik tarbiya, bolalarning shaxsiyatini shakllantirishda muhim rol o'ynaydi. Ular, o'z hayotlarida tabiat va atrof-muhitni muhofaza qilishni o'z vazifasi deb bilishadi.[4]

XULOSA

Umuman olganda, maktabgacha ta'lim tashkilotlarida ekologik tarbiya, bolalarning shaxsiy va ijtimoiy rivojlanishida muhim ahamiyatga ega. Ular, tabiatni sevish, uni himoya qilish va ekologik mas'uliyatni his qilishni o'rganadilar. Ekologik tarbiya, bolalarning ijodiy fikrlash qobiliyatini rivojlantiradi, ularni bir-biri bilan hamkorlik qilishga o'rgatadi va sog'lom turmush tarzini shakllantiradi. Bu jarayon, bolalarning kelajakda faol va mas'uliyatli fuqarolar sifatida tarbiyalashda muhim ahamiyatga ega. Ekologik tarbiya, bolalarning hayotida doimiy o'rin egallaydi va ularni tabiat bilan birga yashashga tayyorlaydi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Qodirov, A. (2021). "Ekologik tarbiya: nazariya va amaliyot". Toshkent: O'qituvchi.
2. Xodiev, M. (2020). "Bolalar uchun ekologik ta'lim: muammolar va yechimlar". Samarqand: Samarqand davlat universiteti nashriyoti.
3. Abdullayeva, D. (2022). "Maktabgacha ta'limda ekologik tarbiyaning ahamiyati". Buxoro: Buxoro davlat universiteti nashriyoti.
4. Rahmonov, S. (2023). "Tabiatni sevish: maktabgacha ta'limda ekologik tarbiya". Toshkent: Fan va texnologiya.

5. Ismatova, G. (2021). "Bolalar va tabiat: ekologik tarbiyaning asosiy tamoyillari". Farg'ona: Farg'ona davlat universiteti nashriyoti.
6. Nurmatov, I. (2022). "Ekologik tarbiya va bolalar psixologiyasi". Andijon: Andijon davlat universiteti nashriyoti.
7. Murodova, L. (2020). "Maktabgacha ta'limda ekologik mas'uliyatni shakllantirish". Qashqadaryo: Qashqadaryo viloyati ta'lim boshqarmasi.